

Fallexempel med WISC-V, Brown EF/A och BASC-3

Bakgrund till att Gabriel träffar en psykolog

Gabriel går i första klass. Den psykologiska bedömningen påbörjas efter att Gabriels föräldrar uttryckt en oro för hans förmåga att koncentrera sig. De säger dessutom att han har svårt att avsluta de uppgifter han påbörjar. Gabriel får mycket hjälp hemma med läxor, och föräldrarna upplever att de hjälper Gabriel mer än de behövt hjälpa hans äldre syskon. De upplever också att Gabriel har svårigheter med att skriva; att han får anstränga sig mycket och att han skriver långsamt.

De svårigheter föräldrarna beskriver har inte haft någon tydlig påverkan på Gabriels förmåga att hänga med den korta tid han gått i skolan. Hans lärare ser inga konstigheter i hans koncentrationsförmåga. Däremot upplevs han som lite långsammare än de andra barnen och läraren beskriver att han ofta har svårt att sitta still, pillar med saker på bordet och går gärna omkring i klassrummet.

Gabriel har vänner i skolan. Han har några "bästa kompisar" men är även öppen för att leka med nya barn. Dock har han en tendens att bråka med sina kompisar, och enligt hans lärare kan han kan plötsligt bli på dåligt humör. Föräldrarna beskriver Gabriel som känslig och orolig, samt att han har lite dåligt självförtroende och har vissa svårigheter att hantera känslor när han blir frustrerad eller stöter på motstånd.

Psykologen vill träffa Gabriel och undersöka vad som gör att han har svårt att fokusera och vad som gör honom orolig och osäker.

Genomförda test och skattningar

- WISC-V: Bedömning av kognitiv funktion. Enbart de 10 första deltesten är administrerade.
- Brown EF/A (Brown Executive Function/Attention Scales): Bedömning av uppmärksamhet och exekutiva funktioner. Fylls för mindre barn i av föräldrar och lärare.
- BASC-3 (Behavior Assessment System for Children, Third Edition): Skattning för
- bedömning av beteendeproblem och psykiatrisk problematik. Fylls för mindre barn i av föräldrar och lärare.

Beteendeobservationer

Under samtal med Gabriel och föräldrarna lyssnade Gabriel uppmärksamt på vad föräldrarna sa om honom. Han kommenterade det föräldrarna sa och var uttrycksfull kring sin egen bild av sina resurser och svårigheter. Gabriel sa att han är duktig på att måla och på att simma samt att han gillar att leka med sina kompisar.

Han sa att han inte gillade att göra saker "på kort tid", att det var jobbigt och gjorde honom arg. Under samtalet framgår att Gabriel gärna söker sina föräldrars uppmärksamhet och gärna vill få beröm. Efter ungefär 20 minuter börjar han skruva sig på stolen.

Under WISC-testningen upplevs Gabriel initialt som bekväm och var positiv till uppgifterna. Han var nyfiken på vad som skulle hända men uttryckte samtidigt en oro för hur det skulle gå. Han var snabb med att meddela att han blev trött eller att det blev för svårt, och ville ofta ta paus. Testningen delades upp på hälften och gjordes vid två dagar. Gabriel såg mycket trött ut efter båda tillfällena och var inför det andra testtillfället mycket mer osäker och mindre positiv än vid första.

Något som framgår under WISC-testningen är att det mellan Gabriels rastlöshet och förmåga att koncentrera sig verkar finnas ett samband med hans ångest för att misslyckas. Det märks mest på deltest med tidsgräns, som till exempel Figurvikter och Visuella pussel. På Blockmönster, det första deltestet i testningen, är Gabriel vid gott mod trots tidsgränsen på uppgifterna. På frågan vad Gabriel tror att anledningen till detta är, säger han att han från början (Blockmönster) tyckte det kändes kul men att det efter en stund i testningen (Matriser) kändes mer läskigt och svårt. Även Kodning och Symbolletning upplever Gabriel som extra svåra, han blir nervös när uppgifterna presenteras och säger att han tror det kommer gå dåligt, att det är för många uppgifter på för kort tid. Han gör ändå sitt bästa men arbetar långsamt med pennan, gör få fel men hinner inte med så många uppgifter.

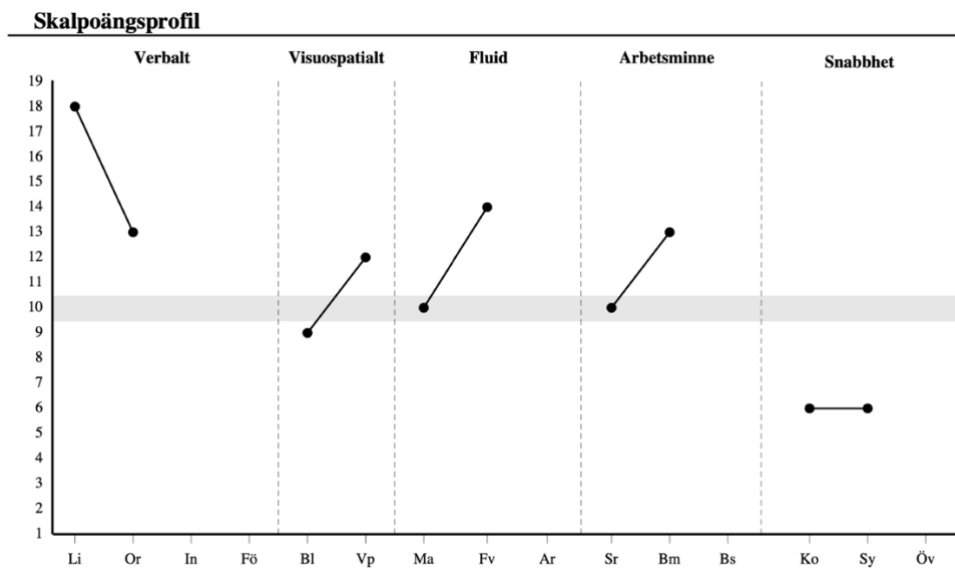
Utöver det framkommer det att Gabriel, när han ställs inför en uppgift där svarsalternativen presenteras visuellt, blir stressad. På dessa deltest; Matriser och Visuella pussel, blir Gabriel märkbart rädd för att välja fel och tenderar att svara lite för snabbt. Under de deltest Gabriel har svårast för pratar han illa om sig själv och sin förmåga. Han fastnar ibland på tidigare uppgifter och ifrågasätter om han svarade rätt. När han gör detta försvinner genast nästan all hans uppmärksamhet på den aktuella uppgiften han har framför sig.

Resultat

WISC-V – Bedömning av kognitiv funktion

WISC-V är ett testbatteri för att utvärdera barnets allmänna kognitiva funktioner; kognitiva resurser och eventuella svårigheter. Resultatet presenteras i ett sammansatt mått för hela skalan, HIK, samt flertalet index. I Gabriels fall har psykologen valt att inkludera deltest som ger resultat på de fem primära indexen: Verbalt Index, Fluid Index, Visuospialt Index, Arbetsminnesindex och Snabbhetsindex.

Här presenteras Gabriels resultat från WISC-V, redovisat i Skalpoängsprofil. För att se hela resultatrapporten, [klicka här](#).

Här presenteras Gabriels resultat från WISC-V, redovisat i Sammanställning Indexpoäng. För att se hela resultatrapporten, [klicka här](#).

Sammanställning Indexpoäng

Index		Summan av skalpoängen	Indexpoäng	Percentil	95% Konfidensintervall	Kvalitativa beskrivningar	SEM
Verbal	VI	31	130	98	118-135	Klart över genomsnittet	5,61
Visuospatialt	VSI	23	108	70	98-116	Genomsnittets övre del	5,61
Fluid	FI	26	118	88	109-124	Klart över genomsnittet	3,67
Arbetsminne	AI	25	115	84	106-121	Genomsnittets övre del	3,67
Snabbhet	SI	14	83	13	76-94	Klart under genomsnittet	5,20
IK Hela skalan	HIK	85	116	86	109-121	Klart över genomsnittet	3,67

Konfidensintervallen är baserade på SEM.

- *HIK: standardpoäng 95% konfidensintervall: 109-121*

HIK är det mest reliabla måttet och ger ett samlat mått på kognitiv funktionsnivå. Gabriel får ett resultat som är klart över genomsnittet (109-121), vilket tyder på generellt mycket goda kognitiva förmågor.

- *Verbal Index: standardpoäng 95% konfidensintervall: 118-135*

Gabriel presterar klart över genomsnittet. Han uppvisar goda förmågor att resonera verbalt, bilda verbala begrepp och att organisera och strukturera sina resonemang. Hans resultat visar på god slutledningsförmåga och en för sin ålder mycket väl utvecklad förmåga att kommunicera verbalt.

- *Visuospatial Index: standardpoäng 95% konfidensintervall: 98-116*

Gabriel presterar inom genomsnittets övre del. Det visar en bra förmåga att uppfatta och

analysera visuella och abstrakta stimuli. Resultatet tyder även på en god förmåga till icke-verbal problemlösning. Ingen skillnad mellan deltesten i indexet framkommer vilket tyder på en förmåga att både kunna lösa visuospatiala uppgifter både med och utan visuomotorisk integration.

- *Fluid Index: standardpoäng 95% konfidensintervall: 109-124*

På Fluid Index presterar Gabriel inom genomsnittets övre del. Resultatet tyder på abstrakt problemlösningsförmåga, logiskt tänkande samt förmåga till kvantitativa resonemang.

- *Arbetsminnesindexet: standardpoäng 95% konfidensintervall: 106-121*

På detta index presterar Gabriel ett resultat som är genomsnittligt. Resultatet tyder på god korttidsminnes- och arbetsminneskapacitet avseende både verbalt och visuellt presenterade uppgifter. Resultatet tyder även på förmåga till uppmärksamhet och koncentration.

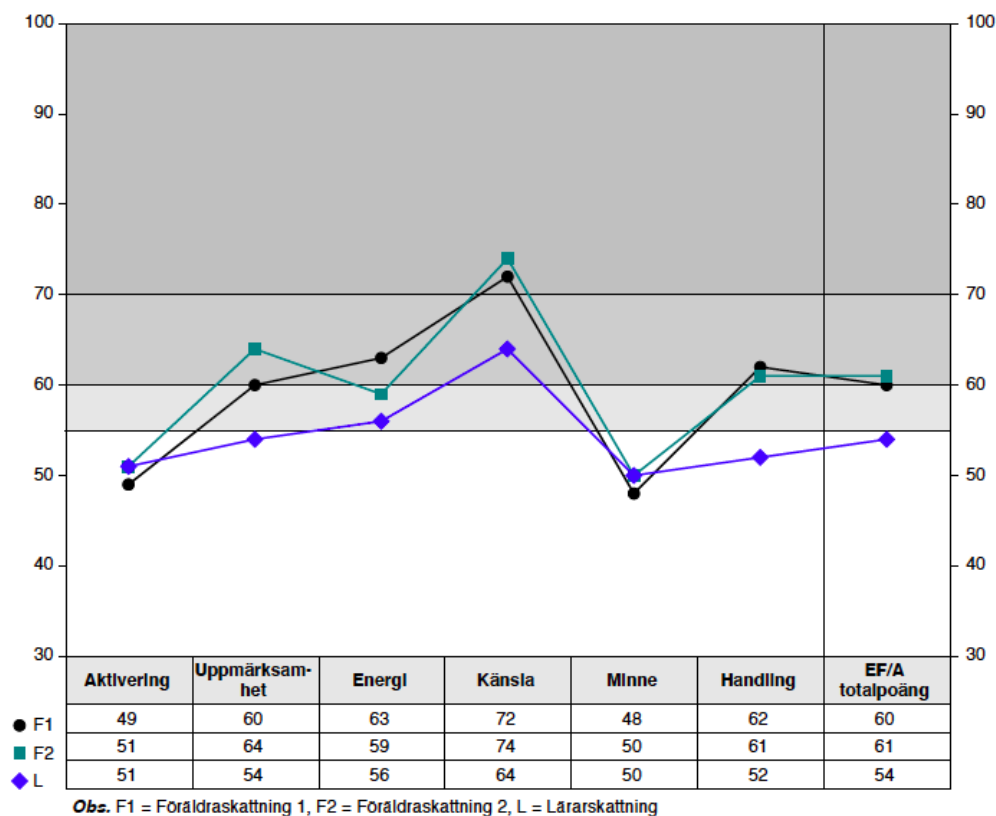
- *Snabbhetsindex: standardpoäng 95% konfidensintervall: 76-94*

På detta index presterar Gabriel ett resultat som är klart under genomsnittet. Deltesten i indexet ställer krav på visuoperceptuell och motorisk hastighet, visuell diskriminering, bearbetningshastighet och där förmåga till uppmärksamhet, koncentration och visuellt minne har betydelse.

BROWN EF/A – Bedömning av uppmärksamhet och exekutiva funktioner

Här presenteras resultatet från föräldrarna samt lärare i en Flerperspektivrapport med en Profil över T-poäng, samt tabell för T-poängsintervall. För att se hela resultatrapporten, [klicka här](#).

Profil över T-poäng

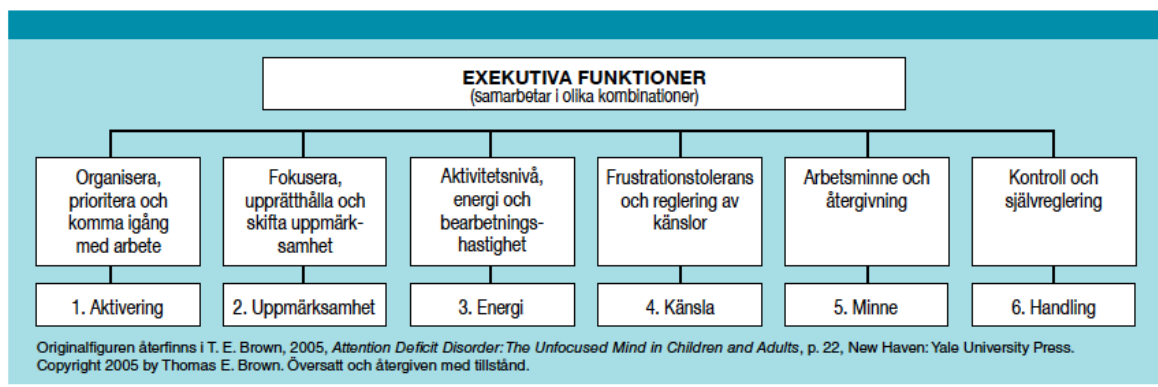

Brown EF/A kartlägger svårigheter inom sex domäner (se Figur 1.1 nedan). Eftersom Gabriel bara är sju år gammal har hans föräldrar samt lärare fått fylla i formulären. Resultatet från föräldrarnas respektive skattning och lärarens överensstämmer till viss del. Föräldrarna tyckts dock uppleva större svårigheter än läraren.

Föräldraskattningen visar på en sammantagen bild där problem sannolikt förekommer (totalpoäng: T-poäng 60 respektive 61) med nedsättningar inom exekutiva funktioner och som tyder på att Gabriel uppvisar symtom på adhd. Av de sex domänerna får Gabriel T-poäng högre än 60 på Uppmärksamhet, Energi, Känsla och Handling. Domänerna Aktivering och Minne ligger på en nivå som är Typisk, det vill säga inte indikerar några signifikanta problem. Inga signifikanta skillnader finns mellan föräldrarnas respektive skattningar.

Lärarens skattning tyder på att sannolikt inga signifikanta problem föreligger (totalpoäng: T-poäng 54). Detta resultat skiljer sig signifikant från föräldrarnas skattade totalpoäng. Resultatet visar att läraren skattat Gabriel högre i två domäner; Energi och Känsla, vilket tyder på att signifikanta problem kan förekomma inom domänen Energi och att sannolikt signifikanta problem förekommer inom Känsla.

Sammanfattningsvis tyder resultatet på att Gabriel uppvisar svårigheter med att fokusera samt att upprätthålla och skifta uppmärksamhet i de miljöerna föräldrarna observerar honom i. I skolan är detta inte lika framträdande. Resultatet tyder också på svårigheter med att reglera sin aktivitetsnivå, upprätthålla energinivån samt att han bearbetar information långsamt. Det framkommer även svårigheter för Gabriel när det gäller hans förmåga att reglera känslor; hans humör varierar lätt beroende på vad som händer och han blir ofta ledsen eller frustrerad.

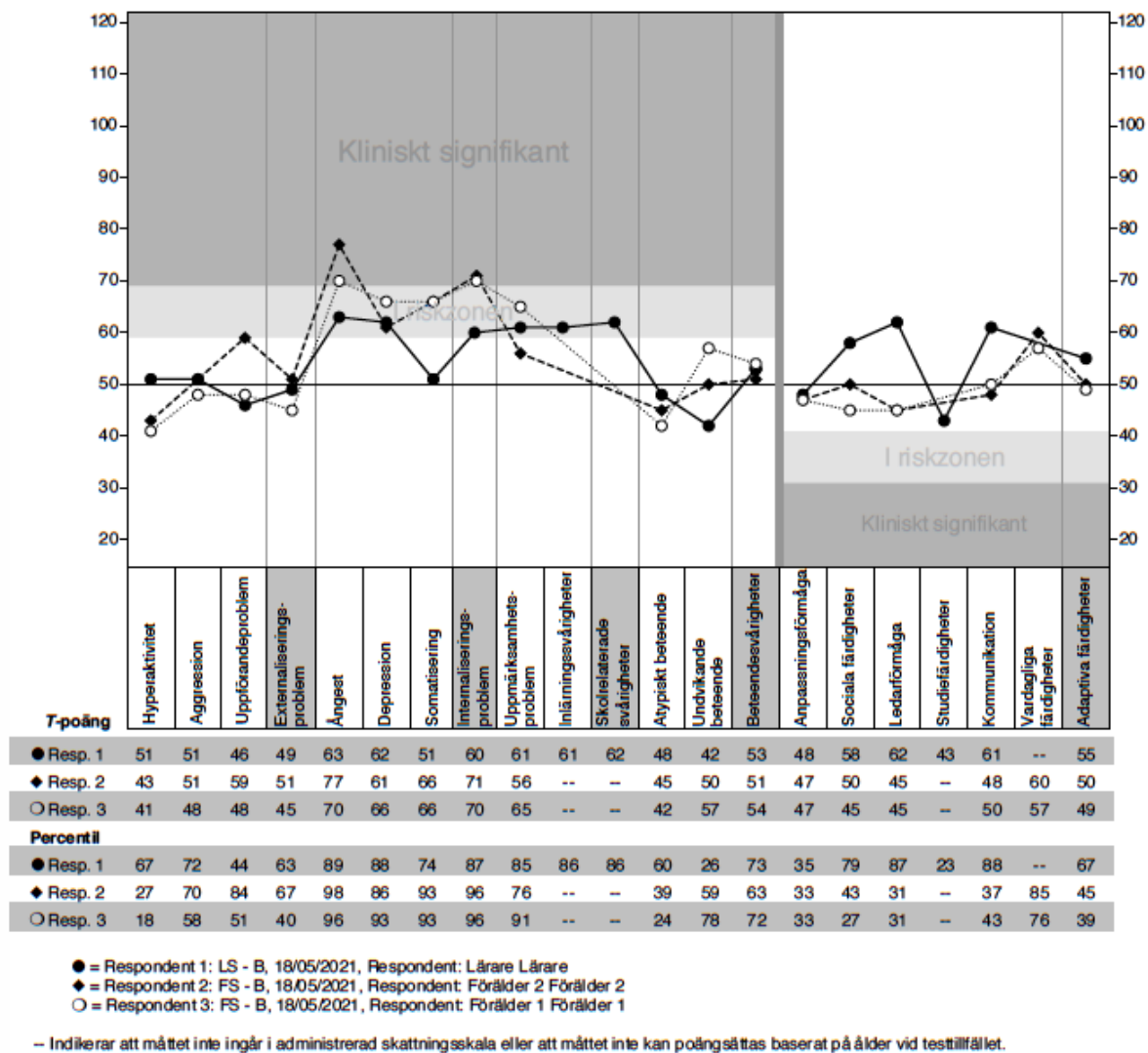
Figur 1.1 Exekutiva funktioner nedsatta vid ADHD.

BASC-3 – Skattning för bedömning av beteendeproblem och psykiatrisk problematik

BASC-3 kartlägger problembeteenden och olika typer av psykiatrisk problematik utifrån skattningsformulär som mäter beteenden, känslor och tankar. Eftersom Gabriel bara är sju år har hans föräldrar samt lärare fått fylla i formulären.

Här presenteras resultatet från föräldrarna samt lärare i en Flerperspektivrapport där resultat på Kliniska och adaptiva skalor samt Sammansatta mått presenteras. För att se hela resultatrapporten, [klicka här](#).

KLINISKA OCH ADAPTIVA SKALOR/SAMMANSATTA MÅTT

Föräldraskattningen och lärarskattningen visar på höga poäng på flera av de kliniska skalorna och sammansatta måtten. I rapporten redovisas de olika skalorna och de sammansatta måtten i form av T-poäng, där några T-poäng hamnar inom gränsvärden för Riskzonen respektive Klinisk signifikant.

Föräldrarna skattar sinsemellan Gabriel på ett liknande sätt, det verkar alltså inte förekomma några större skillnader i på vilket sätt de upplever honom. Utifrån föräldrarnas skattningar framkommer en del svårigheter inom riskzonen: Somatisering, Depression och Uppmärksamhetsproblematik. En skala samt ett sammansatt mått har båda T-poäng över 70 och är därför kliniskt signifikanta: Ångest samt Internaliseringsproblem (sammansatt av Ångest, Depression och Somatisering). På de adaptiva skalorna, där höga T-poäng motsvarar en styrka hos barnet, skattas skalorna Anpassningsförmåga, Sociala färdigheter, Ledarförmåga, Kommunikation och Vardagliga färdigheter högt.

Lärarens skattning av Gabriel tyder på mindre framträdande svårigheter. Det som framkommer är T-poäng inom riskzonen i skalorna för Ångest, Depression, Uppmärksamhetsproblem samt Inlärningssvårigheter. De höga resultaten på dessa skalor leder till höga T-poäng på de sammansatta måtten Skolrelaterade svårigheter samt Internaliseringsproblem. På de adaptiva skalorna framkommer Anpassningsförmåga, Sociala färdigheter, Ledarförmåga Studiefärdigheter och Kommunikation som styrkor.

Slutsats

Gabriels resultat på WISC-V tyder på en god kognitiv förmåga där verbala förmågor, som ordförråd och verbala resonemang, framkommer som styrkor. Gabriels förmåga att snabbt och koncentrerat bearbeta enkla stimuli med öga-handkoordination framträder som en svaghet jämfört med hans övriga resultat. Utifrån resultatet på Visuospatialt Index och Fluid Index finns det ingen anledning att tro att Gabriel har svårt att lösa visuella uppgifter, således tyder inte resultatet på någon svårighet i att bearbeta informationen rent visuellt. Däremot framkommer en tydlig rädsla för att misslyckas och en försämring i koncentrationsförmåga då han ställs inför en uppgift med tidspress i kombination med att uppgiften ter sig stor eller svårhanterlig. Resultatet tyder även på en svårighet att använda penna och papper vilket skulle kunna hänga ihop med Gabriels svårigheter att skriva i samma tempo som de andra barnen.

Utifrån resultatet på skattningsskalan Brown EF/A framkommer det att Gabriel har svårigheter med att fokusera, upprätthålla uppmärksamhet, reglera sin aktivitets- och energinivå, snabbt bearbeta information samt reglera känslor. Detta stämmer väl överens med föräldrarnas beskrivning av Gabriel samt hans observerade beteenden under testsituationen. Gabriel blir ofokuserad när han ställs inför en för honom stressande uppgift, han tappar engagemang och energi och blir ofta i samband med detta ledsen och rädd för att göra fel. Resultatet tyder också på att de problem Gabriel har kommer till tydligare uttryck i hemmet och på fritiden än i skolan. Detta kan bero på att läraren i mindre utsträckning uppmärksammar problemen eller att Gabriel faktiskt har större problem, eller ger uttryck för dem, hemma.

Från BASC-3 framkommer det att Gabriel sannolikt har en psykiatrisk problematik kopplad till ångest. Även depressiva symtom framkommer samt, återigen, svårigheter med uppmärksamhet. Trots detta visar Gabriel en god förmåga för socialt samspel, kommunikation och vardagliga färdigheter.

Sammanfattningsvis presterar Gabriel ett resultat inom genomsnittets övre del på WISC-V och det finns inget som tyder på att Gabriels problematik skulle förklaras av svårigheter med de kognitiva funktionerna. Dock är det förhållandevis låga resultatet på Snabbhetsindex något som kräver noggrannare övervägande.

Bedömningen är att Gabriel har generellt goda kognitiva förmågor. Det framkommer också att Gabriel är en nyfiken person som har goda förmågor till samarbete och umgänge med andra. Han har mycket goda verbala förmågor och kommunicerar bra. Genomgående under utredningen framkommer det brister Gabriels i förmåga till uppmärksamhet, inte konstant utan enbart när han blir stressad eller nervös. Han har också en tendens till att nedvärdera sig själv.

Rekommendationer

I dagsläget kan en neuropsykologisk problematik i form av adhd ej uteslutas eller bekräftas. Testresultat, observationer och egna redogörelser från Gabriel tyder på att Gabriel har någon form av ångestproblematik vilket bör utredas vidare. En sådan ångestproblematik skulle mycket väl kunna ge upphov till de symtom av bristande uppmärksamhet Gabriel uppvisar. Det är också möjligt att ångesten och oron inför prestationer orsakas av en faktisk nedsättning i Gabriels förmåga till bibehållen uppmärksamhet och en tendens till snabb uttrötning. Ytterligare en viktig aspekt är

Gabriels eventuella skrivsvårigheter, vilka både kan resultera i ett sänkt resultat (Snabbhetsindex) samt brist på koncentration och frustration vid uppgifter som kräver skrivande.

Uppföljning och vidare utredning av beskriven ångestproblematik rekommenderas, genom observationer och samtal med Gabriel. Då Gabriel har en god verbal förmåga bedöms det lämpligt med en terapeutisk kontakt ifall ångestproblematiken kan bekräftas. Vidare utredning och specialpedagogiskt stöd i skrivförmåga rekommenderas. Vid behov ytterligare utredning av Gabriels finmotoriska fungerande.

Läs mer om [WISC-V](#), [Brown EF/A](#) och [BASC-3](#).